

Analýza mateřských školek

Charakteristika a specifika, Analýza rizik,
Analýza přístupových systémů

Pro zaměstnance mateřských školek a pro rodiče

2.5.2017

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně

Ing. Dora LAPKOVÁ, Ph.D.

Ing. Lucia ĎURICOVÁ

Ing. Rudolf DRGA, Ph.D.

Ing. Stanislav KOVÁŘ

Ing. Václav MACH

Obsah

Charakteristika mateřských školek	2
Specifika mateřských školek	2
Analýza rizik	3
Návrh bezpečnostních opatření	3
Seznam použité literatury	5

Charakteristika mateřských školek

Mateřské školky spadají do systému předškolního vzdělávání, které upravuje a specifikuje školský zákon¹ (zákon č. 561/2004 Sb. o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání) a vyhláška č. 280/2016 Sb.² (která upravuje vyhlášku č. 14/2005 Sb., o předškolním vzdělávání).

Vyhláška stanovuje, že v jedné třídě může být maximálně 24 dětí (s výjimkou 28). V paragrafu Péče o zdraví a bezpečnost dětí je dáno, že mateřská školka (tedy právnická osoba) vykonává dohled nad dítětem od doby, kdy je pedagog převezme od jeho zákonného zástupce (nebo pověřené osoby), až do doby, kdy je opět předají zákonnému zástupci (nebo pověřené osobě). Ve vyhlášce je dále stanoveno, že dítě je možné předat pouze pověřené osobě, a to jen na základě **písemného pověření** vystaveného zákonným zástupcem dítěte.

Proto je nutné, aby se bezpečností zabývaly všechny strany - jak pedagogové, tak i rodiče. Učitelé mají zodpovědnost za dítě po dobu jeho pobytu v mateřské školce. V zájmu rodičů je, aby jejich dítě vyzvedávala pouze pověřená osoba. V zájmu pedagogů je rychlá a snadná identifikace těchto osob. To souvisí s komplexním zabezpečením budovy, aby byl vstup do ní povolen pouze pro oprávněné. Metodické doporučení k bezpečnosti dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních, které vydalo Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy, doporučuje jako první krok omezení vstupu do objektu pouze na jeden zabezpečený vchod.

Mateřské školky jsou unikátní svým režimem a zejména věkem dětí, které se v budově pohybují. O svou bezpečnost se nedokáží postarat samy, proto **je nutná spolupráce pedagogů i rodičů** na zvyšování bezpečnosti a na tvorbě bezpečného prostředí.

Specifika mateřských školek

Mateřské školky jsou oproti jiným školským zařízením specifické z několika důvodů:

- Dítě nechodí do školky samo, ale vždy s doprovodem.
- Důležitější je, že nechodí samo ze školky domů, a učitelky musí zajistit, aby dítě odváděla jenom pověřená osoba.
- Jedno dítě může mít více pověřených osob.
- Jedna pověřená osoba může být pro více dětí.
- Z pohledu bezpečnosti se nemohou o sebe děti postarat sami, je nutné mít někoho, kdo je ochrání (státní zástupce, učitelka, ředitelka apod.).
- Zodpovědnost za dítě přebírá mateřská školka.

¹ O předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání. In: 561/2004 Sb.. Praha, 2004.

² Vyhláška č. 280/2016 Sb. *Zákony pro lidi.cz* [online]. 2016 [cit. 2017-04-14]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2016-280>

- Návštěvy se musí zapisovat.
- Pevně stanoven režim dne - stále stejný - volná část, výchovná část a pobyt venku - hodně školek má tento režim zveřejněn na internetu.
- Po obědě jsou dvě hodiny klidový režim - spánek nebo klidná aktivita.
- Děti nejsou nikdy bez dozoru - vždy v místnosti musí být přítomna učitelka (pokud musí odejít, musí ji někdo zastoupit).
- Přítomnost subdodavatelů - např. dovoz potravin do kuchyně.

Analýza rizik

Z námi provedené analýzy vyšly jako nejzávažnější rizika:

- Vstup neoprávněných osob do prostoru školky - zneužití přístupu oprávněné osoby (zcizení identity - vydávání se za oprávněnou/pověřenou osobu)
- Šíření nemocí mezi dětmi
- Napadení personálu školky
- Náledí - podklouznutí na procházce
- Vandalismus - poškození majetku školky - budova
- Únos dítěte
- Útěk dítěte
- Vydání dítěte nepověřené osobě - ztráta dítěte
- Nedovolený kontakt s dítětem
- Poškození zdraví - úraz dítěte - bez cizího zavinění
- Krádež vybavení školky - vloupání
- Vandalismus - poškození majetku školky - okolí

Návrh bezpečnostních opatření

Bezpečnostní opatření slouží k minimalizaci rizik nebo k omezení jejich negativního dopadu na chráněné aktivum. Je několik druhů bezpečnostních opatření. Jedním z nich jsou přístupové systémy. Ty jsou určeny pro objekty a prostory, kde je třeba zabránit vstupu neoprávněných osob, případně omezit vstup do určitých částí objektu.

Přístupové systémy u školek jsou specifické. Databáze oprávněných osob obsahuje jak údaje zaměstnanců, tak i pověřených osob, kterých bývá několik k jednomu dítěti. Nutná je aktualizace údajů těchto osob v závislosti na obměně žáků ve třídách, které souvisí s příchodem nových dětí a odchodem starších žáků do školy (v ročních intervalech). Všechny tyto aspekty zvyšují náročnost na přístupový systém - musí být snadno ovladatelný, uživatelsky přijatelný, musí umět přidělit práva vstupu pověřeným osobám, které jsou vázány na jedno nebo i více dětí, je nutná efektivní aktualizace databáze údajů.

V mnoha školkách jsou využívány psané záznamy ke každému dítěti, kde jsou evidovány pověřené osoby. Při vyzvedávání dítěte je pedagog povinen tyto informace zkontrolovat a ověřit identitu dané osoby. V případě malých školek s menším počtem žáků je běžné, že si pedagog zapamatuje pověřené osoby v relativně krátkém období. Pro střední a větší školky je ale tento systém nevyhovující. Pedagogové nemohou bezpečně identifikovat množství oprávněných osob pouze pomocí paměti a kontrola pomocí psaných záznamů je časově náročná. Toto řešení sebou nese další velká rizika - i v případě malých školek je začátek školního roku doprovázen zmatky a chaosem o pověřených osobách. Dochází tedy k tomu, že do budovy vstupují osoby, které nejsou jednoznačně a bezpečně identifikovány. Na základě této skutečnosti nelze garantovat požadovanou bezpečnost dětí.

Hlavním cílem bezpečnostních opatření je **bezpečnost dětí**. Zajistit bezpečný jejich pobyt ve školce (jak při hrách, tak i v rámci výchovných aktivit), zajistit jejich předání jen pověřeným osobám a zamezit nežádoucímu kontaktu s cizími lidmi. Na těchto opatřeních **musí spolupracovat všechny zainteresované strany**. Není možné, aby hlavní tíha zodpovědnosti byla jen na mateřských školkách. Častá praxe je taková, že školka má sice zaveden přístupový systém např. s kartou, ale rodiče si kartu půjčují mezi sebou, dochází i k předání neoprávněným osobám. Zodpovědnost je i na rodičích, kteří si musí položit otázku - chci, aby mé dítě bylo v bezpečí? Co pro to můžeme my sami udělat?

Velkou měrou bezpečnost dětí zajišťuje budova samotná, a to pomocí kvalitního a efektivního uzavření vstupních dveří. Toto řešení musí být funkční hlavně v TOP TIMES, kdy dochází k velké fluktuaci dospělých osob (předání dětí). Vhodnou volbou jsou přístupové systémy. Na českém trhu jich existuje velké množství, a proto je nutné je vybírat s ohledem na specifika mateřských školek.

Existují systémy na první pohled s vyšší mírou zabezpečení - tlačítko se zvonkem, hlasový komunikátor nebo videotelefon. Všechny z nich ale vyžadují přítomnost personálu pro identifikaci a následné vpuštění osoby do objektu. Kdo z personálu ale tuto identifikaci provede? Pedagogové ne, protože nemohou nechat děti samotné. Další možností je paní ředitelka, pokud není zaneprázdněna činností vyplývající z její funkce nebo pokud není v roli aktivního pedagoga. Ostatní personál školky jako paní uklízečka či kuchařka jsou také nevyhovující alternativou. Čas určený k předání dětí je ve třech poměrně dlouhých každodenních intervalech a tak i alternativou nemožnou!

Vhodnou variantou jsou systémy, které identifikaci provádí samostatně a automaticky. Jedná se o systémy, které na základě identifikátoru vpustí oprávněnou osobu do budovy. Tímto identifikátorem může být karta, čip nebo biometrický údaj. Z pohledu bezpečnosti jsou nejspolehlivější biometrické systémy. Tyto systémy provádí identifikaci na základě vlastností člověka, které jsou jedinečné a nezaměnitelné. Jejich výhodou je také to, že je

má osoba vždy při sobě, nehrozí jejich zapomenutí, ztráta či předání druhé osobě. V současné době mají nejvyšší míru zabezpečení. Mezi nejrozšířenější systémy patří čtečky otisku prstu. Jsou rychlé, spolehlivé a uživatelsky přijatelné. Pracují na principu srovnávání signifikantních bodů otisku prstu s uloženou šablonou v databázi (nahrána při zapsání dítěte do školky, nebo na začátku školního roku). Pro mateřské školky je nutná také správa systému, která bude plně reflektovat náročný provoz MŠ a bude uživatelsky přívětivá. Je velmi žádaná automatická kontrola aktuálnosti přístupů do budovy. Nelze ponechat přístup osobám, které již nemají vazbu na svěřené děti!

V dnešní době jsou na trhu systémy s vizualizací - pomocí počítače nebo tabletu. Díky tomu jsou snadno ovladatelné a uživatelsky velmi přívětivé. Doporučené jsou systémy skombinované - biometrický systém spolu s kartou či čipem a správou přímo určenou danému provozu. Po krátkém školení jsou uživatelé schopni systém sami ovládat a aktualizovat.

Cílem všech bezpečnostních opatření je zvýšit bezpečnost a minimalizovat rizika. Jelikož dítě si nedokáže zajistit svou bezpečnost samo, **je nutná spolupráce rodičů, zaměstnanců i zřizovatele školky**. Všechny strany se musí **aktivně** zapojit do vytváření bezpečného prostředí a nepřenášet svou zodpovědnost na někoho jiného. Jakýkoli bezpečnostní systém je ve finále závislý na lidském faktoru, proto je nutné být důsledný, uvědomit si zodpovědnost, rizika a využít techniku efektivně a v maximální možné míře.

Seznam použité literatury

O předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání. In: 561/2004 Sb.. Praha, 2004.

Vyhláška č. 280/2016 Sb. *Zákony pro lidi.cz* [online]. 2016 [cit. 2017-04-14]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2016-280>